

Aan de slag met indicatoren Websitearchivering Testversie

*Departementale
IHH-Dashboards*

Inhoud

1	Inleiding	3
	1.1 Project Departementale IHH-Dashboards	3
	1.2 Iteratieve aanpak	4
2	Context en kaders	5
	2.1 Scope en uitgangspunten	5
	2.2 Relevante kaders en randvoorwaarden	5
	2.3 Het websitearchiveringsproces	6
	2.4 Verantwoordingsinformatie	7
	2.5 Afstemming en testen van deze testversie	7
3	Indicatoren	8
4	Definities en conventies	9
5	Gebruik van gegevens	10
	5.1 Datavelden	10
	5.2 Datavelden gebruiken voor de indicatoren	10
	Bijlage Optionele datavelden	12

1 Inleiding

Samenvatting

- In het project Departementale IHH-Dashboards wordt toegewerkt naar een set uitgewerkte indicatoren die rijksorganisaties kunnen gebruiken voor het genereren en presenteren van sturings- en verantwoordingsinformatie over hun informatiehuishouding (IHH).
- De uitwerking heeft mede tot doel om Rijksbrede consistentie te bevorderen bij het hanteren van indicatoren, door gezamenlijk definities en uitgangspunten op te stellen.
- In fase 2 van het project worden de indicatoren van de Standaardset zoals beschreven in de [Eindrapportage van fase 1](#), (verder) uitgewerkt.
- Per onderwerp worden de daarbij behorende indicatoren uitgewerkt tot een testversie om uit te proberen bij rijksorganisaties, te gebruiken in pilots, en in bredere kring te toetsen. Feedback kan in een volgende versie worden verwerkt.

U wordt uitgenodigd om met uw feedback bij te dragen aan verbetering van dit product.

Dit is de testversie van de uitwerking van indicatoren over websitearchivering in relatie tot de IHH.

Vanaf hoofdstuk 2 heeft de tekst specifiek betrekking op bovengenoemde indicatoren.

1.1 Project Departementale IHH-Dashboards

Overkoepelende doelstelling van actielijn 4 van Open op Orde is om de sturing op en de dialoog over informatiehuishouding (IHH) bij rijksorganisaties op een hoger plan te brengen. Hieraan ten grondslag ligt het gemis aan stuurinformatie voor het managen en sturen op eigen IHH ambities van organisaties. Dashboards worden gezien als een geschikt middel om hieraan tegemoet te komen.

Doelstelling van het project is om rijksorganisaties iets concreets in handen te geven om zelf met deze dashboards aan de slag te gaan.

In de [eindrapportage van de eerste fase van het project](#) is een gelaagde set indicatoren gepresenteerd samen met een stappenplan. De set indicatoren is geselecteerd met als doel om op hoofdlijnen inzicht te kunnen verschaffen over de informatiehuishouding. Het uitwerkingsniveau van de indicatoren in de eindrapportage is erop gericht, dat rijksorganisaties een eerste start kunnen maken met een beperkte selectie daaruit (de 'basisset').

In de tweede fase wordt toegewerkt naar een meer uitgebreide uitwerking van indicatoren die rijksorganisaties kunnen gebruiken voor het genereren en presenteren van sturings- en verantwoordingsinformatie. De uitwerking heeft mede tot doel om consistentie te bevorderen bij het hanteren van indicatoren, door bijvoorbeeld gezamenlijk definities en uitgangspunten op te stellen. Hierbij wordt inbreng gevraagd van experts vanuit de rijksorganisaties, onder andere door middel van werksessies.

Naast deze uitwerkingen wordt ondersteuning verleend aan de departementen bij het ontwikkelen en implementeren van (onderdelen van) dashboards.

1.2 Iteratieve aanpak

In fase 2 van het project Departementale IHH-Dashboards worden stapsgewijs de indicatoren van de Standaardset zoals beschreven in de Eindrapportage van fase 1, verder uitgewerkt.

De eerste stap daarin is het ontwikkelen van een testversie: op basis van de eindrapportage, bureaustudie en gesprekken met experts over het onderwerp dat wordt uitgewerkt wordt een werkdocument gemaakt. In een bijeenkomst van de werkgroep wordt dit document besproken en worden vragen beantwoord op basis van de praktijkervaring van rijksorganisaties die al werken aan dashboards. Na deze bijeenkomst wordt met de projectgroep de testversie ontwikkeld.

De testversie is bedoeld om uit te proberen bij rijksorganisaties, te gebruiken in pilots, en in bredere kring te toetsen. Onder meer wordt deze versie voor advies voorgelegd aan het Strategisch Beraad. In een later stadium wordt op basis van de testresultaten, praktijkervaringen en overige feedback een nieuwe versie opgesteld.

Figuur: schematische weergave van de uitwerking van indicatoren binnen project Departementale IHH-Dashboards.

2 Context en kaders

Samenvatting

- De indicatoren die in dit document zijn uitgewerkt zijn bedoeld om inzicht te geven in de archivering van websites binnen de rijksorganisatie.
- De archivering van websites omvat, naast het gebruikelijke waarden en selecteren op basis van selectielijsten, ook het periodiek harvesten van volledige websites en individuele webpagina's.
- Geharveste websites zijn te vinden in het websitearchief van de organisatie. Hiervoor bestaat een rijksbrede centrale voorziening. Om te zorgen dat alle te harvesten websites hier terecht komen, is het van belang dat het Websiteregister actueel wordt gehouden.
- Het Nationaal Archief (NA) heeft een richtlijn met normerend karakter opgesteld voor websitearchivering. Voor de implementatie van websitearchivering heeft RDDI een stappenplan opgesteld.

2.1 Scope en uitgangspunten

De indicatoren die in dit document zijn uitgewerkt zijn bedoeld om inzicht te geven in websitearchivering binnen de rijksorganisatie.

Op basis van de eerste ervaringen van rijksorganisaties is het advies om klein te beginnen met een dashboard. Deze uitwerking is daarop toegesneden. In een later stadium kan het dashboard worden uitgebreid al naar de wensen en ambities van de organisatie.

De indicatoren in dit document dragen bij aan de verbetering van de informatiehuishouding in het kader van programma Open op Orde. Het betreft hier met name actielijnen 2 (volume en aard van informatie) en 3 (informatiesystemen) van het programma. Verbetering op deze punten heeft als belangrijkste doel om beter te voldoen aan geldende wet- en regelgeving zoals de Archiefwet en de recent ingevoerde Wet open overheid. De informatiehuishouding bij de rijksorganisaties is hierop momenteel onvoldoende toegerust.

2.2 Relevante kaders en randvoorwaarden

Artikel 3 van de Archiefwet 1995 vereist dat overheidsorganen hun informatie, waaronder ook hun websites, duurzaam toegankelijk maken. De rijksbreed geldende norm "[Eisen voor de duurzame toegankelijkheid van overheidsinformatie](#)" (DUTO-eisen) concretiseert deze wettelijke verplichting. Voor websitearchivering geldt bovendien de norm [Richtlijn archiveren overheidswebsites](#) van het Nationaal Archief.

Naast de Archiefwet en de DUTO-eisen bestaat er een rijke schakering aan wet- en regelgeving, standaarden, en normenkaders waarin informatiehuishouding in meer of mindere mate terugkomt. Voor de eisen die daarin gesteld worden op het gebied van informatiehuishouding en de relatie met de DUTO-eisen kunt u meer lezen op de website van het Nationaal Archief: [Relatie DUTO-eisen met wetgeving, standaarden en normenkaders | Nationaal Archief](#).

De Archiefwet 1995 zal op den duur vervangen worden door een nieuwe Archiefwet. Hierbij zullen ook aanpassingen gedaan worden aan het Archiefbesluit en de Archiefregeling. Het huidige wetsvoorstel voor de nieuwe Archiefwet behelst vooral een modernisering. De basisprincipes van archiveren blijven overeind. De veranderingen kunnen echter wel

effect hebben op de DUTO-eisen en andere kaders. Aangezien de nieuwe Archiefwet momenteel alleen nog een wetsvoorstel is waar de Tweede Kamer nog niet over heeft gestemd, is de Archiefwet 1995 nog leidend. Rijksorganisaties kunnen tegen de tijd dat de oude Archiefwet vervangen wordt, bezien of op basis hiervan aanpassingen of aanvullingen op de set indicatoren op hun dashboard nodig zijn.

2.3 Het websitearchiveringsproces

Websitearchivering omvat drie verschillende processen. De eerste daarvan is het waarderen van websites ter overbrenging naar een archiefbewaarplaats conform de selectielijst. Hierbij is het van belang om te weten dat alle publieke overheidswebsites per definitie als permanent te bewaren worden aangemerkt. Zie ook de [testversie over indicatoren voor het toepassen van selectielijsten](#).

Het tweede archiveringsproces is de volledige harvest. Harvesten is een proces waarbij een website zo wordt vastgelegd dat een website of individuele webpagina nadien kan worden getoond zoals deze op de dag van harvesten werd weergegeven. Zo wordt geborgd dat er bij wijzigingen op websites geen overheidsinformatie verloren gaat en dat burgers deze informatie altijd terug kunnen vinden in het websitearchief van de organisatie. Bij een volledige harvest wordt de volledige website vastgelegd, afgezien van niet-harvestbare content (zie hiervoor de [Richtlijn archiveren overheidswebsites](#)). Dit dient in ieder geval jaarlijks te gebeuren. Daarnaast dient er ook een volledige harvest gemaakt te worden direct voor en direct na een grote wijziging van een website, waarmee bedoeld wordt dat meer dan de helft van de webpagina's wijzigen.

Ten derde moet er naast de periodieke volledige harvest ook dagelijks een harvest plaatsvinden van de wijzigingen ten opzichte van de vorige dag. Dit gebeurt alleen voor nieuwe webpagina's en webpagina's die op die dag gewijzigd zijn. De geharveste versies van publieke overheidswebsites zijn te vinden op de rijksbrede centrale voorziening Webarchivering (sitearchief.nl), of eventueel een ander websitearchief, indien de organisatie hiervoor gekozen heeft in de implementatie.

Om ervoor te zorgen dat alle actieve websites van de organisatie geharvest kunnen worden, is het van belang dat het Webregister actueel gehouden wordt voor de organisatie. Het [Webregister](#) dient namelijk als inventaris voor alle websites binnen de rijksbrede centrale voorziening voor websitearchivering.

Meer informatie over (de implementatie van) het archiveren en harvesten van websites is te vinden in de "[Richtlijn archiveren overheidswebsites](#)" van het NA en in het "[Stappenplan Implementatie websitearchivering bij rijksorganisaties](#)" van RDDI.

2.4 Verantwoordingsinformatie

De uitvoering van de Archiefwet 1995 wordt op grond van artikel 25a van die wet gecontroleerd door de Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed. Hiervoor heeft de Inspectie een [toetsingskader](#) ontwikkeld. De Inspectie geeft op basis van dergelijke inspecties aanbevelingen ten behoeve van de naleving van de eisen die de archiefwetgeving stelt.

Normen binnen het toetsingskader die specifiek relevant zijn voor deze indicatorenset:

- 3: Er is een overzicht van verblijfplaatsen van informatie.
Websites worden geharvest en in het websitearchief geplaatst, waar een overzicht van aldaar opgeslagen websites te vinden is.
- 4: Per verblijfplaats is er een (handmatig opgesteld of automatisch te genereren) overzicht van de aldaar opgeslagen overheidsinformatie.
- Er moet een overzicht zijn van zowel huidige websites (Websiteregister) als geharveste webpagina's (websiteregister).
- 10: Digitale informatie wordt toegankelijk gehouden.
- Websitearchivering garandeert dat er beschikbare weergaves zijn van gearchiveerde webpagina's.
- 12: Overheidsinformatie is toegankelijk.
Websitearchieven en de geharveste webpagina's die daar te vinden zijn, zijn publiek toegankelijk.

2.5 Afstemming en testen van deze testversie

Deze testversie wordt voor advies voorgelegd aan het Strategisch Beraad van het programma Open op Orde en de programma-organisatie Open op Orde.

In het kader van het project Departementale IHH-Dashboards worden de indicatoren (eventueel op onderdelen) bij een of enkele departementen getest. Ook andere rijksorganisaties worden uitgenodigd om deze uitwerking te testen in hun eigen praktijk en feedback te delen met het project.

3 Indicatoren

De indicatoren voor websitearchivering zijn hieronder weergegeven.

1. Implementatie websitearchivering

Beschrijving: Inzicht in hoeveel organisaties hun websites laten archiveren op een daarvoor bestemd platform (sitearchief.nl of een equivalent daarvan).

Meetbare definitie: Totaal aantal organisaties uitgesplitst naar: aangesloten op sitearchief.nl, aangesloten op ander websitearchief, niet aangesloten. Ten minste jaarlijks gemeten totdat websitearchivering geïmplementeerd is voor alle organisaties binnen het departement.

2. Aan- en afmelden Websiteregister geïmplementeerd

Beschrijving: Is de activiteit voor aanmelden en afmelden van websites voor het Websiteregister geïmplementeerd in de organisatie?

Meetbare definitie: Aantal organisaties dat de activiteit voor het aan- en afmelden van websites voor het Websiteregister heeft geïmplementeerd. Ten minste jaarlijks gemeten totdat het aan- en afmelden geïmplementeerd is voor alle organisaties binnen het departement.

3. Geharveste websites in Websiteregister

Beschrijving: Inzicht in het aantal websites in het Websiteregister Rijksoverheid van de organisatie dat in het websitearchief is opgenomen ten opzichte van het totaal aantal websites van de organisatie in het Websiteregister.

Meetbare definitie: Totaal aantal websites in het Websiteregister Rijksoverheid van de organisatie, uitgesplitst naar wel/niet geharvest. Ten minste ieder kwartaal gemeten. *Als iets geharvest is staat het in het websitearchief.*

4 Definities en conventies

Voor bovengenoemde indicatoren is geïnventariseerd welke definities en conventies nodig zijn voor consistente invulling van de indicatoren bij alle departementen. Bij het opstellen van onderstaande definities is uitgegaan van geldende kaders.

Harvesten

Het vastleggen van een website of individuele webpagina's, zodat deze later nog geraadpleegd kunnen worden. Een harvest kan incrementeel of volledig zijn. Bij een incrementele harvest worden alleen die webpagina's van een website vastgelegd, die nieuw zijn of die onlangs gewijzigd zijn. Bij een volledige harvest worden alle webpagina's die binnen de website vallen geharvest, afgezien van niet-harvestbare content. (Bron: [Richtlijn archiveren overheidswebsites](#), geraadpleegd op 24-04-2023)

Organisatie

Rijksorganisatie, doorgaans een (onderdeel van een) ministerie, een uitvoeringsdienst, of een Hoog College van Staat.

Websitearchief

Het archief waarin geharveste websites te doorzoeken zijn. Dit is niet hetzelfde als de archiefbewaarpplaats waarheen overheidsinformatie voor permanente bewaring wordt overgebracht. Voor de meeste rijksorganisaties is hun websitearchief te vinden op www.sitearchief.nl, maar dit hoeft niet overal zo te zijn.

Websitearchivering

Het archiveren van websites. Soms worden de termen 'websitearchivering' en 'webarchivering' door elkaar gebruikt, maar let hierbij op: laatstgenoemde term kan een iets bredere definitie hebben dan websitearchivering, omdat dit ook kan gaan over het archiveren van andere soorten webcontent (bijvoorbeeld social mediaberichten).

Websiteregister

Het Websiteregister Rijksoverheid is een overzicht van alle websites van de Rijksoverheid. In het Websiteregister zijn bezoekcijfers en verschillende kwaliteitscriteria opgenomen. (Bron: [Websiteregister Rijksoverheid | Rijkswebsites | CommunicatieRijk](#). Geraadpleegd op 26-04-2023.)

5 Gebruik van gegevens

5.1 Datavelden

Om de indicatoren op een dashboard te tonen zijn er verschillende datavelden nodig. Datavelden kunnen dienen voor primaire registratie, maar kunnen ook worden afgeleid of berekend op basis van andere datavelden. Afhankelijk van de datasystemen in de organisatie kan hierin een keuze worden gemaakt. Onderstaande tabel bevat de datavelden die nodig zijn om de waarden van de indicatoren te bepalen. Naast deze datavelden kunnen andere datavelden als extra stuurinformatie en afhankelijk van de informatievraag nuttig zijn om op te nemen in het ontwerp van een dashboard of rapportage. Suggesties voor aanvullende datavelden zijn opgenomen in de bijlage.

Tabel: *Overzicht van datavelden, benodigd om de waarden van de indicatoren over websitearchivering te kunnen bepalen. De tweede kolom vermeldt het datatype. In de derde kolom is aangegeven welke opties in het dataveld benoemd (kunnen) worden. In de uiterst rechtse kolom zijn de nummers vermeld van de indicatoren waarvoor het betreffende dataveld nodig is. De namen van de datavelden zoals hier weergegeven kunnen afwijken van de namen van de datavelden in eigen systemen van organisaties.*

Benodigde datavelden	Datatype	Opties	Indicator
Organisatie	Tekst	Niet van toepassing	Alle
Aansluiting op websitearchief	Tekst	Sitearchief.nl, ander websitearchief, niet aangesloten	1
Implementatie activiteit aan- en afmelden websites in Websiteregister	Binair	Ja/Nee	2
URL website	Tekst	Niet van toepassing	3
Website in websitearchief?	Binair	Ja/Nee	3
Peildatum	Datum	Niet van toepassing	Alle

5.2 Datavelden gebruiken voor de indicatoren

Hieronder is per indicator aangegeven hoe de datavelden gebruikt worden om de waarde van de indicator te bepalen.

Afhankelijk van de wensen voor de rapportage zijn de eerste stappen voor alle indicatoren:

- Dataveld *Organisatie*: selecteer de organisatie waarvoor de waarde bepaald moet worden.
- Dataveld *Peildatum*: selecteer de peildatum waarover inzicht gewenst is.

1. Implementatie websitearchivering

Meetbare definitie: Totaal aantal organisaties uitgesplitst naar: aangesloten op sitearchief.nl, aangesloten op ander websitearchief, niet aangesloten. Ten minste jaarlijks gemeten totdat websitearchivering geïmplementeerd is voor alle organisaties binnen het departement.

- Dataveld *Aansluiting op websitearchief*: Bepaal (per organisatie binnen het departement) of er aansluiting is op sitearchief.nl dan wel een ander websitearchief.

2. Aan- en afmelden Websiteregister geïmplementeerd

Meetbare definitie: Aantal organisaties dat de activiteit voor het aan- en afmelden van websites voor het Websiteregister heeft geïmplementeerd. Ten minste jaarlijks gemeten totdat het aan- en afmelden geïmplementeerd is voor alle organisaties binnen het departement.

- Dataveld *Implementatie activiteit aan- en afmelden websites in Websiteregister*: Bepaal (per organisatie binnen het departement) of de activiteit aan- en afmelden websites in Websiteregister geïmplementeerd is.

3. Te harvesten websites in Websiteregister

Meetbare definitie: Totaal aantal websites in het Websiteregister Rijksoverheid van de organisatie, uitgesplitst naar wel/niet geharvest. Ten minste ieder kwartaal gemeten. *Als iets geharvest is staat het in het websitearchief.*

- Dataveld *URL website*: Selecteer alle websites van de organisatie die in het Websiteregister staan.
- Dataveld *Website in websitearchief*: Splits de selectie uit naar wel/niet in websitearchief.

Bijlage

Optionele datavelden

Tabel: Overzicht van optionele datavelden. De tweede kolom vermeldt het datatype. In de derde kolom is aangegeven welke opties in het dataveld benoemd (kunnen) worden. De namen van de datavelden zoals hier weergegeven kunnen afwijken van de namen van de datavelden in eigen systemen van organisaties.

Optionele datavelden	Datatype	Opties
Website digitoegankelijk?	Binair	Ja/Nee
Website actief?	Binair	Ja/Nee

Dit is een uitgave van:

Rijksprogramma Duurzaam Digitale
Informatiehuishouding (RDDI)

Rijnstraat 50
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag

dashboardcoachihh@minocw.nl
www.informatiehuishouding.nl

Juni 2023 - Versie 1.0